Valtioneuvoston kanslia NEUVOSTORAPORTTI VNEUS2017-00083

VNEUS Siivola Heli(VNK) 08.02.2017

Asia
Yleisten asioiden neuvosto 7.2.2017

Kokous
Yleisten asioiden neuvosto 07.02.2017

Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) perustamisessa otettiin ensimmäinen askel kohti tiiviimmän yhteistyön vaihetta vahvistamalla, ettei asetusehdotuksesta neuvostossa päästä yksimielisyyteen. Seuraavaksi vähintään yhdeksän jäsenvaltiota voi pyytää asetusehdotuksen saattamista Eurooppa-neuvoston käsiteltäväksi.

Keskusteltiin Eurooppa-neuvoston 9-10.3. kokouksesta annotoidun agendan pohjalta. Sisämarkkinoiden osalta esitettiin paljon kommentteja. Myös puolustusaiheissa eteneminen nousi keskustelussa vahvasti esille. Pj totesi päämiesten katsoneen Maltan kokouksessaan, että maaliskuussa tulisi keskustella myös muuttoliikkeestä. Eurooppa-neuvoston yhteydessä voi olla tarpeen käydä keskusteluja myös EU27-kokoonpanossa.

Todettiin Eurooppa-neuvoston jatkotoimet sekä vaihdettiin näkemyksiä turvapaikanhakijoiden sisäisistä siirroista.

Komissio esitteli YK:n kestävän kehityksen agendan (Agenda 2030) toteuttamista koskevan tiedonantonsa ”Seuraavat toimet Euroopan kestävän kehityksen varmistamiseksi – Euroopan toimet kestävyyden hyväksi”.

Portugali informoi 24.1. Lissabonissa järjestämästään seminaarista “A Euro for Growth and Convergence”. Toinen seminaari on tulossa Ateenassa ja kolmas Madridissa.

Suomea edusti kokouksessa Suomen pysyvä edustaja EU:ssa, suurlähettiläs Pilvi-Sisko Vierros-Villeneuve.

A-kohtien luettelon hyväksyntä

Hyväksyttiin.

Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) osalta otettiin ensimmäinen askel kohti tiiviimmän yhteistyön vaihetta vahvistamalla, ettei asetusehdotuksesta päästä neuvostossa yksimielisyyteen. Seuraavaksi vähintään yhdeksän jäsenvaltiota voi pyytää asetusehdotuksen saattamista Eurooppa-neuvoston käsiteltäväksi. Saksa ja Italia antoivat kansalliset lausumat neuvoston pöytäkirjaan.

Unionipetosdirektiivistä (PIF) saavutettiin poliittinen yhteisymmärrys. Neuvoston ensimmäisen käsittelyn kanta on alustavien tietojen mukaan tarkoitus hyväksyä myöhemmin keväällä juristilingvistivaiheen jälkeen.

Neuvosto antoi toimeenpanopäätöksen suosituksesta väliaikaisten sisärajatarkastusten jatkamiseksi Itävallassa, Saksassa, Tanskassa, Ruotsissa ja Norjassa korkeintaan kolmen kuukauden ajan.

Euroopan parlamentin hyväksymät päätöslauselmat, päätökset ja lausunnot (Bryssel 30.11.–1.12. sekä Strasbourg 12.–15.12.2016 ja 16.–19.1.2017)

Otettiin tiedoksi.

Eurooppa-neuvoston 9.–10.3.2017 valmistelu

Puheenjohtaja totesi annotoidun agendan aiheet eli 1) työpaikat, kasvu ja kilpailukyky, 2) turvallisuus ja 3) ulkosuhteet. Näiden lisäksi Maltalla 3.2. päämiehet totesivat haluavansa keskustella maaliskuussa myös muuttoliikkeestä, erityisesti sen ulkoisista aspekteista. Maltalla todettiin myös, että maaliskuun Eurooppa-neuvoston yhteydessä voi olla tarpeen käydä keskusteluja myös EU27-kokoonpanossa.

Komissio tuki agendaesitystä. Keskeistä on, että unioni säilyttää otteensa yhteisestä tulevaisuudesta, erityisesti kansalaisten turvallisuuden ja talouden haasteissa.

Jäsenmaat kommentoivat annotoitua asialistaluonnosta.

Useat totesivat, että muuttoliikkeen tulee olla agendalla. Osa maista totesi, että ulkoisten aspektien lisäksi myös turvapaikkapolitiikkaa ja taakanjakoa on tarkasteltava. Esille nostettiin, että Maltan pj-kauden aikana on saavutettava poliittinen yhteisymmärrys turvapaikkajärjestelmän uudistamisesta. Yksi jäsenmaa katsoi, että turvapaikkajärjestelmää uudistettaisiin vasta kun ulkorajoja suojeltaisiin entistä tiukemmin. Yksi korosti uudistuksen tekemistä laajalla konsensuksella.

Ulkorajavalvonnassa tuettiin etenemistä EU:n rajanylitystietojärjestelmän (EES) ja yhteisen matkustajatieto- ja -lupajärjestelmän (ETIAS) suhteen.

Useat korostivat puolustusasioiden käsittelyn tärkeyttä, ja osa kiirehti asiaa. Esille nostettiin päätösten valmistelu kesäkuussa tehtäväksi. Esille nostettiin myös eurooppalaisen puolustusteollisuuden kehittäminen Euroopan investointipankin tuella. Yksi jäsenmaa varoitteli päällekkäisyyksistä Naton kanssa, yksi painotti tarvetta keskittyä vain joulukuussa jo sovittuun ja yksi varoitteli täyttämästä Eurooppa-neuvoston agendaa liikaa muilla kuin talousaiheilla.

Pari jäsenmaata nosti esille etenemisen talous- ja rahaliiton (EMU) tiivistämisessä tai uudelleen kohdistamisessa. Toisaalta todettiin, että maaliskuussa EMU:n suhteen ei ole mitään päätettävää. Esille nostettiin myös pankkiunionin kehittäminen ja pääomamarkkinaunionin toteuttaminen sekä rakenneuudistusten ja vastuullisen talouspolitiikan tarve.

Todettiin investointien edistämisen tärkeys. Katsottiin, että Euroopan strategisten investointien rahaston laajentamisen (EFSI 2.0) eteneminen trilogeihin toukokuussa on liian hidas aikataulu.

Keskustelussa esitettiin agendalle sisämarkkinoiden esteiden välttämistä ja olemassa olevien poistamista tai korostettiin muuten sisämarkkinoiden tärkeyttä. Esimerkkinä uusista esteistä oli yhden näkemyksen mukaan maantiekuljetusten paketti. Edistettävinä asioina mainittiin e-kortti ja vastavuoroinen tunnustaminen.

Digitaalisten sisämarkkinoiden merkitystä korostettiin. Keskustelussa kiinnitettiin huomiota ennen joulukuun Eurooppa-neuvostoa Tuskille lähetettyyn 16 maan kirjeeseen. Muutama jäsenmaa painotti, että tammikuun datapaketti oli puutteellinen, koska se ei sisältänyt lainsäädäntöesitystä datan sijaintirajoitusten poistamisesta (free flow of data). Nyt on kuitenkin avattu kuuleminen 26.4. saakka. Takaraja vuonna 2018 tulee säilyttää. Roamingin lisämaksujen poiston todettiin antavan hyötyä kuluttajille.

Esille nostettiin myös palveluiden vapauttamisen jatkaminen sisämarkkinoilla. Lisäksi tuotiin esille energiaunioni sekä energian huoltovarmuus, hintavakaus ja siirtoyhteydet. Esitettiin Eurooppa-

neuvostossa käsiteltäväksi ilmastonmuutosta sekä energia ja ilmasto -kokonaisuutta tavoitteena sopu jäsenmaiden kesken päästökaupan uudistamisesta.

Keskustelussa nostettiin esille myös nuorisotyöllisyys, Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilariin liittyviä kysymyksiä sekä marraskuussa 2017 järjestettävä sosiaalialan huippukokous.

Unionin toivottiin toimivan aktiivisesti kauppapolitiikassa. EU:n tulee toimia vapaakaupan puolesta ja jatkaa kahden- ja monenkeskisiä neuvotteluita.

Esitettiin Eurooppa-neuvostossa todettavaksi EPPO:n suhteen puuttuva yksimielisyys, jotta voidaan siirtyä tiiviimmän yhteistyön vaiheeseen.

Suomen puheenvuorossa todettiin momentum edetä nopeasti puolustusyhteistyössä. Eurooppa-neuvoston on annettava tarvittava ohjaus. Tämä on tärkeä osa tulevaisuusprosessia. Muuttoliikkeen tulisi olla esillä Eurooppa-neuvostossa kokonaisvaltaisesti. EU:n tulee toimia vapaakaupan puolesta ja jatkaa kahden- ja monenkeskisiä neuvotteluita.

Eurooppa-neuvoston jatkotoimet

Puheenjohtaja briiffasi neuvostoa Eurooppa-neuvoston päätelmien toimeenpanosta keskeisten painopisteiden osalta.

Komissio totesi, että turvapaikanhakijoiden sisäiset siirrot Kreikasta ja Italiasta muihin jäsenmaihin on tärkeä aihe, jossa jäsenmaiden on kannettava enemmän vastuuta. Käytetyissä puheenvuoroissa tuettiin komissiota ja korostettiin, että tarvitaan integroitua lähestymistapaa, ei valikointia. Tehtyjä päätöksiä ja sääntöjä on noudatettava. Muuttoliikkeen taustasyihin on puututtava, myös Aasian maissa. Toisaalta korostettiin, että turvapaikkajärjestelmän uudistamisessa on edettävä pyrkien konsensuspäätöksiin. Yksi jäsenmaa kritisoi sitä, että Eurooppa-neuvoston konsensuspäätöksistä huolimatta neuvostotasolla aiheesta tehdään ei-konsensuaalisia päätöksiä.

Puheenjohtaja totesi huomioivansa sisäiset siirrot, joissa on samaa mieltä komission kanssa. Muuttoliikkeessä tarvitaan sekä sisäiset että ulkoiset aspektit huomioivaa kokonaisvaltaista lähestymistapaa.

Komission tiedonanto: ”Seuraavat toimet Euroopan kestävän kehityksen varmistamiseksi – Euroopan toimet kestävyyden hyväksi”

Puheenjohtaja avasi keskustelun todeten, että neuvoston päätelmät aiheesta on tarkoitus hyväksyä yleisten asioiden neuvostossa kesäkuussa. Komissio (Timmermans) esitteli tiedonannon.

Timmermansin mukaan Agenda2030:n toteutus tarjoaa paljon mahdollisuuksia Euroopalle. On tärkeää lähestyä asiaa tasapainoisesti. Haasteet ovat maailmanlaajuisia, ja tarvitaan uudenlaista lähestymistapaa. Yleisten asioiden neuvosto on sopiva neuvostokokoonpano käsittelemään asiaa. Komission sisällä Juncker on osoittanut Agenda2030:n toteutuksen Timmermansin vastuualueelle. Agenda2030:n toteuttamiseksi tarvitaan laajaa osallistumista sekä komissiossa että jäsenmaissa: kaikki hallinnonalat tulee ottaa mukaan, kuten energia ja työmarkkinat. Naisten ja tyttöjen koulutus liittyy olennaisesti asiakokonaisuuteen. EU:ssa aihepiiriin liittyvät mm. energiaunioni, digitaaliset sisämarkkinat, elinikäinen oppiminen ja kiertotalouden tuomat suuret mahdollisuudet. Jotkut jäsenmaat ovat edenneet Agenda2030:n toteutuksessa, toiset eivät niinkään. Yleisten asioiden neuvostossa voidaan tuoda yhteen eri hallinnonalojen näkemykset Agendan toteutuksessa koskien myös tulevia lainsäädäntöehdotuksia.

Käytetyissä puheenvuoroissa tuettiin komissiota ja korostettiin, että EU:n kunnianhimotason tulee olla riittävän korkea. Agenda2030:n toteutus tulee integroida kaikkiin politiikanaloihin luoden synergioita eri alojen välillä. Agenda2030:een sisältyy vahva ympäristöulottuvuus, ja siihen liittyy myös sosiaalinen ulottuvuus sekä kiertotalous. Tulee saavuttaa konkretiaa. Myös lainsäädäntöä on tarkasteltava tästä näkökulmasta. Agenda2030 toteutuksessa tulee edetä ennen seuraavaa korkean tason YK-foorumia (HLPF). Agenda2030:n käsittelyä yleisten asioiden neuvostossa tuettiin. Todettiin,

että harjoitus vaatii korkeaa kunnianhimotasoa myös pääkaupungeissa. Kyse ei ole vain kehitysyhteistyötä koskevasta asiasta, vaan työtä on sekä sisäisesti että ulkoisesti.

Puheenjohtaja ottaa esitetyt näkemykset huomioon valmistellessaan päätelmiä.

Muut asiat

Portugali informoi keskusteluista 24.1. Lissabonissa järjestämässään seminaarissa “A Euro for Growth and Convergence”. Tarkoituksena on muun muassa vaikuttaa komission työn alla olevaan valkoiseen kirjaan sekä tulevaan Rooman julistukseen. Toinen seminaari on tulossa Ateenassa ja kolmas Madridissa. Seminaarissa esitettiin ajatuksia muun muassa pankkiunionin loppuun saattamisesta, vakaus- ja kasvusopimuksen joustavuuden hyödyntämisestä, valtiontukisääntöjen joustavoittamisesta, euroryhmän perustamisesta sosiaalisen koheesion ja työllisyyden alueelle, investointien lisäämisestä ja myönteisten insentiivien käyttämisestä.

Suomen edustajat

Suomea kokouksessa edustivat PE Vierros-Villeneuve sekä valtuuskunta

Asiakirjat

5833/17
5834/17
13935/16
14774/16

Liitteet

Viite

Asiasanat	Eurooppa-neuvosto, kestävä kehitys, YAN Yleisten asioiden neuvosto, Euroopan parlamentti
Hoitaa	**UM, VNK, YM**
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PLM, SM, STM, TEM, TPK, VM, VTV